

Plan van aanpak economisch agenda van en voor de gemeente Schagen

Ook de gemeente Schagen heeft behoefte aan een economisch profiel: wie zijn we, waar zijn we sterk in en welke kansen willen we verzilveren? Dit vraagt om het maken van keuzes. Om deze keuzes te kunnen maken is draagvlak nodig. De keuzes moeten goed onderbouwd zijn en aansluiten op onze kracht en kansen. Om dit te bereiken heeft Schagen een **Economische Agenda** nodig.

De in deze agenda gemaakte keuzes worden geconcretiseerd in een actieprogramma, bestaande uit acties die gezamenlijk met alle stakeholders (m.n. OFS) zijn opgesteld. Door de krachten te bundelen kunnen we de beschikbare capaciteit en middelen gericht inzetten op onze gezamenlijke prioriteiten. Zo wordt de uitvoering haalbaar en betaalbaar.

Voor het opstellen van de economische agenda wordt uitgegaan van externe inhuur. Wel zal m.n. voor het proces inzet nodig zijn van de EZ collega's. Dit geldt uiteraard ook voor de uitvoering van het actieprogramma. We streven ernaar dat we voor de zomer van 2023 een concept economische agenda aan het college aan kunnen bieden.

Gevraagd besluit: stemt de wethouder in met het plan van aanpak om te komen tot een economische agenda van en voor Schagen?

1. Achtergrond

Schagen heeft behoefte aan een economische agenda waarin de verschillende beleidsvelden en thema's op elkaar worden afgestemd en elkaar versterken. Beleid gericht op het versterken van de economische structuur bestaat immers ook uit beleid gericht op m.n. human capital, woon- en leefklimaat en bereikbaarheid. Het is de uitdaging om de juiste 'mix' te vinden rond een gemeenschappelijk doel dat aansluit bij de economische structuur en dynamiek van de gemeente. Economisch beleid combineert dus huidige sterkten, maar richt zich ook op de transformatie naar nieuwe activiteiten en technologieën.

Er zijn factoren die duurzame economische groei stimuleren of juist belemmeren. Het helpt om je economische agenda juist te richten op die factoren die samenhangen met een positieve economische ontwikkeling. Factoren als human capital (een juist gekwalificeerde beroepsbevolking), een attractief woon-werkklimaat en voorzieningenniveau (kwaliteit van het onderwijs, levendige binnenstad, etc.) en een goede bereikbaarheid (zowel fysiek als digitaal) stimuleren de economische ontwikkeling. En uiteraard is de kwaliteit van onze bedrijventerreinen en het beschikken over voldoende en het juiste aanbod aan bedrijfskavels essentieel voor het realiseren van kansen en mogelijkheden om onze economische structuur te verbreden en te verdiepen.

We zullen keuzes moeten maken. Beleid in succesvolle gemeenten is sterk gericht op bepaalde economische doelen of doelgroepen. Bijvoorbeeld door aantrekkelijke woonmilieus en voorzieningen te creëren voor kenniswerkers of werkmilieus voor specifieke nieuwe economische activiteiten die aansluiten bij het gemeentelijke en/of regionale DNA. De (gewenste) economische structuur en de ligging ten opzichte van andere steden en regio's staan daarbij centraal. Ook Schagen is immers geen eiland. Zowel de bedrijven als de inwoners onderhouden nauwe banden met omliggende gemeenten, de regio en verder zoals de MRA. De gemeente maakt deel uit van een

zogenoemd regionaal economisch ecosysteem waarin overheden, bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen nauw met elkaar samenwerken om zo de economische ontwikkeling van alle partners te stimuleren: alleen ga je sneller, maar samen kom je verder.

2. Doel

De afgelopen decennia zijn gedomineerd door een financiële crisis en een daaropvolgende economische crisis, een fors economisch herstel, een pandemie die voor langere tijd de wereldeconomie zal blijven beïnvloeden en uiteraard de recente geopolitieke spanningen die allen van grote invloed zijn op onze ruimtelijk economische ontwikkeling. Alle redenen om in te zetten op een actuele economische agenda.

In de Omgevingsvisie gemeente Schagen geeft de gemeente aan wat ze belangrijk vindt voor de omgeving waarin we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen.

Een van de speerpunten die in de visie zijn onderscheiden is dat de gemeente nadrukkelijk aangeeft aantrekkelijk te willen zijn voor ondernemers. *“Concreet betekent dit dat er letterlijk en figuurlijk ruimte wordt gegeven aan bedrijven om uit te kunnen breiden en voor de vestiging voor nieuwe bedrijven. Belangrijk is dat de bedrijventerreinen kwalitatief aansluiten op de wensen van de bedrijven en dat gestreefd wordt naar duurzame bedrijventerreinen. Bereikbaarheid, ook digitaal, is daarbij steeds belangrijker.”*

Een ander speerpunt betreft de ambitie die de gemeente heeft om nationaal en internationaal mee te willen doen op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw. Specifiek worden genoemd de Energy & Health Campus, Greenport Noord-Holland Noord en bedrijven die zich richten op zaadveredeling.

Het Coalitieakkoord 2022-2026 sluit naadloos aan op de insteek zoals verwoord in de omgevingsvisie. Denk aan het bieden van ruimte aan bedrijven, het belang van de sector toerisme en recreatie, de zaadveredelingssector (Seed Valley) en de Energy & Health Campus. Extra aandacht is er voor startende ondernemers en het streven om iedereen mee te laten doen op de arbeidsmarkt.

Dat in de regio reeds langere tijd intensief wordt samengewerkt blijkt uit de Samenwerkingsagenda Kop van Noord-Holland 2022-2025. De kracht van samenwerking heeft de regio ontdekt in de uitvoering van het programma De Kop Werkt!. Het Regioakkoord De Kop Groeit! kan gezien worden als opvolger van dit regionaal stimuleringsprogramma. Waar bovenstaande programma's de reactie van de regio waren op de dreigende krimp van de bevolking, is nu de tijd aangebroken voor een nieuw perspectief. Als we kijken naar de economische kansen dan zien we dat in het kader van Energie en Duurzaamheid uiteraard nadrukkelijk wordt ingezet op de Energy & Health Campus in Petten maar ook naar het streven naar een optimale afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Hierbij ligt de nadruk op de sectoren agribusiness, zorg en leisure en op techniek in de brede zin van het woord, maar vooral in de sectoren energie en maritiem.

Op het gebied van de sector toerisme en recreatie zal door de regio de provinciale “Visie recreatie en toerisme 2030” worden uitgewerkt tot een agenda voor De Kop – 2040.

3. Relevante aspecten

Om te komen tot de gemeentelijke ambitie die vervolgens vertaald moet worden in beleidsdoelen en een bijbehorende actieprogramma, moeten verschillende relevante aspecten nader geïnventariseerd en geanalyseerd worden. Denk aan:

Kwaliteit vestigingsklimaat

De kwaliteit van het vestigingsklimaat wordt bepaald door vele aspecten. Deze aspecten zijn te clusteren onder de volgende overstijgende thema's:

- Ligging en bereikbaarheid: auto, vrachtwagen, OV en digitaal
- Ruimte: beschikbaarheid bedrijfskavels, kwaliteit bestaande bedrijventerreinen en bedrijfspanden
- Arbeidsmarkt: opleidingsniveau en -richting, beschikbaarheid, arbeidsethos
- Woon- en leefklimaat

Het economisch DNA van Schagen

Het is van belang om inzicht te hebben in het aantal vestigingen in de gemeente, in welke sectoren ze actief zijn, of het om eenmanszaken/zzp-ers gaat of om grote bedrijven, etc. Ook is belangrijk om inzicht te hebben in de bijbehorende werkgelegenheid: hoeveel banen zijn er in de gemeente, in welke sectoren zijn de meeste mensen werkzaam en werken ze bij grote bedrijven of zijn het juist eenmanszaken/zzp-ers?

Uit een eerste analyse blijkt:

- 0,3% van het aantal bedrijven is goed voor 27% van het aantal banen in Schagen.
- Het aantal zzp-ers neemt toe en beslaat nu reeds 56% van alle bedrijven.
- De industrie is een belangrijke werkgever.
- Veel bedrijven zijn actief in de sector zakelijke dienstverlening, een sector die ook qua werkgelegenheid een aanzienlijke rol speelt. Dit geldt in mindere mate ook voor de sector bouw.

Trends en ontwikkelingen

De economie staat niet stil. Constant doen zich nieuwe ontwikkelingen voor waar bedrijven op in (moeten) spelen. Denk alleen al aan de voortgaande digitalisering, automatiering, robotisering. Maar ook maatschappelijke ontwikkelingen hebben invloed op onze economie en onze bedrijven. Denk aan de overgang van een lineaire naar een circulaire economie, de energietransitie en klimaatadaptatie.

4. Vervolgstappen: Gemeentelijke ambitie, Beleidsdoelen en Actieprogramma

In deze vervolgstappen wordt aangegeven wat onze gemeentelijke ambitie is en wat de argumenten zijn op basis waarvan we voor deze ambitie gaan. En wordt aangegeven waar we de komende jaren op in gaan zetten. Welke keuzes maken we, waarom maken we deze keuzes, etc.

5. Procesvoorstel

Draagvlak is essentieel. Voor het bepalen van de gemeentelijke ambitie, het formuleren van de beleidsdoelen en het opstellen van een actieprogramma is het belangrijk dat het (georganiseerde) bedrijfsleven, brancheverenigingen en onderwijsinstellingen goed zijn aangehaakt.

Stap 1: informeren stakeholders

Als gestart wordt met het proces dat moet leiden tot een economische agenda is het van belang dat aanleiding, doel en eindresultaat goed worden gecommuniceerd. Ook is het belangrijk om aan te geven wanneer en hoe partijen worden betrokken. Voor het realiseren van de agenda is draagvlak immers essentieel. Dit kan op verschillende manieren:

- Organiseren startbijeenkomst: gericht uitnodigen meest relevante partijen zoals Ondernemersfederatie Schagen (bestuur en sectortrekkers), LTO-Noord, Bouwend Nederland, onderwijsinstellingen, etc.
- Schriftelijk informeren: via een korte notitie kunnen partijen geïnformeerd worden over aanleiding, doel en eindresultaat. Ook kan worden aangegeven wanneer men bij het proces wordt betrokken en in welke fase van het traject dit is. Voordeel is dat de mailing breed kan worden uitgezet zodat 'iedereen' wordt geïnformeerd.

Stap 2: uitvoeren analyse

Om de uitkomsten van de analyse te kunnen verbreden en verdiepen is het belangrijk om gericht relevante stakeholders aan te haken. Denk aan het houden van interviews met o.a. OFS (sectortrekkers), Ontwikkelingsbedrijf NHN, Seed Valley, Greenport, Energy & Health Campus, etc. En om economische trends en ontwikkelingen te identificeren en te vertalen naar de regio en gemeente, aan partijen als LTO-Noord, VNO-NCW, etc.

De uitkomsten van de 'onderzoeksfase' worden gepresenteerd tijdens een 'brede' bijeenkomst met stakeholders. Belangrijk is om te inventariseren of men zich hierin herkent en/of dat er nog aanvullingen nodig zijn. Ook kan tijdens deze bijeenkomst al gediscussieerd worden over mogelijke keuzes die gemaakt zouden kunnen worden. Centraal moeten de argumenten staan achter deze aangedragen keuzes.

Stap 3: gemeentelijke ambitie en beleidskeuzes

Op basis van de hiervoor uitgevoerde stappen en de bijeenkomst met stakeholders zal een gemeentelijke ambitie worden opgesteld en zullen beleidsdoelen worden opgesteld. Waar gaan we als gemeente economisch gezien op inzetten. Dit gebaseerd op onze krachten en op onze kansen.

Belangrijk voor de uitvoerbaarheid van de agenda is dat het draagvlak niet langer iets vrijblijvends is. De meest relevante partners als het gaat om het daadwerkelijk uitvoeren van de nog te formuleren acties moeten zich scharen achter de ambitie en de beleidskeuzes. Voorgesteld wordt om een bijeenkomst met deze partijen te organiseren. Tijdens deze bijeenkomst zullen ook al ideeën omtrent te nemen acties naar voren worden gebracht.

Stap 4: naar een actieprogramma

Nu de gemeentelijke ambitie geformuleerd is en de beleidsdoelen zijn gesteld is het zaak deze te concretiseren in een actieprogramma. Dit programma moet haalbaar en betaalbaar zijn. Als hier geen sprake van is zal vertraging in de uitvoering ontstaan en zal het draagvlak afnemen. Belangrijk is dan ook dat de acties in gezamenlijkheid worden geformuleerd en dat per actie een trekker wordt aangewezen. Daarbij is het van belang dat er sprake is van meerdere trekkers en dat niet alles op het bordje van slechts 1 partij terecht komt. De acties moeten dan ook opgesteld worden door die partijen die hun 'handtekening' hebben gezet onder de gemeentelijke ambitie en de gestelde beleidsdoelen. Belangrijk is ook dat het aantal acties dat wordt geformuleerd beperkt is. Dit om de realiseerbaarheid te vergroten.

6. Tot slot: capaciteit, middelen en planning

Het opstellen van de economische agenda zoals hier beschreven, maar vooral ook het daarna uitvoeren van het actieprogramma zal van de gemeente het nodige vragen wat betreft bezetting / formatie en middelen. Voor het opstellen van de economische agenda wordt uitgegaan van externe inhuur. Dit omdat de ontstane vacature van strategisch adviseur economie nog niet is ingevuld. Wel

zal m.n. voor het proces inzet nodig zijn van de EZ collega's. Dit geldt uiteraard ook voor de uitvoering van het actieprogramma.

Het actieprogramma is een zogenoemd levend document wat inhoudt dat in nauw overleg met de stakeholders (m.n. OFS) bepaald wordt hoeveel capaciteit en middelen beschikbaar zijn en welke acties dus opgepakt kunnen gaan worden. Omdat we nog geen zicht hebben op de mogelijke acties kan op dit moment niet worden ingeschat hoeveel capaciteit vanuit de gemeentelijke organisatie benodigd is en hoeveel middelen hiermee eventueel gemoeid zullen zijn.

De planning waar nu vanuit wordt gegaan is dat we voor de zomer van 2023 een concept economische agenda aan het college aan kunnen bieden. Of hieraan dan ook reeds een 'volledig' actieprogramma is gekoppeld is mede afhankelijk van de andere stakeholders.

Schagen, 10 november 2022